
Verslag SCCM auditordagen

ISO 14001 editie 2014

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere milieuprestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 14001-norm

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of veelevoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Verslag SCCM auditordagen

ISO 14001 editie 2014

13, 16, 21 en 22 januari 2014

Discussie over praktijksituaties

Inleiding

Op 13, 16, 21 en 22 januari 2014 heeft SCCM vier dagen georganiseerd voor ISO 14001-auditors die werken voor de aangesloten certificatie-instellingen. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks de auditordagen voor ISO 14001. In 2009 is hiermee gestart voor OHSAS 18001.

Aan de auditordagen 2014 hebben in totaal 128 ISO 14001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om de kennis over een bepaald milieuonderwerp te verdiepen en om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van ISO 14001-audits te harmoniseren.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een deel van de auditordagen bestaat uit het onderling discussiëren over de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het ISO 14001-certificatieschema vergroot. Ook komen er aandachtspunten naar voren voor de verbetering van onderdelen van het certificatieschema. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten nadere richtlijnen in het ISO 14001-certificatieschema vast te leggen, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen naar voren komen.

Thema auditordagen 2014

Tijdens de auditordagen 2014 heeft het onderwerp gevaarlijk(e) stoffen en PGS 15 centraal gestaan. In de ochtend heeft Lucien Govaert (directeur VNCW en adviseur SafetyNet) een inleiding over deze onderwerpen verzorgd. In de middag is door middel van een case de relatie met het milieumanagementsysteem gelegd en de wijze van auditen besproken. In de middag is verder aandacht besteed aan de kennis over wet- en regelgeving, de wijzigingen in wet- en regelgeving en het resultaat van het onderzoek naar de waardering van ISO 14001-certificatie.

Evaluatie auditordagen ISO 14001 editie 2014

De deelnemers aan deze auditordagen 2014 hebben deze dag als positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordagen gewaardeerd met een rapportcijfer van 7,5 gemiddeld.

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

SCCM werkt samen met het bedrijfsleven, overheden, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden aan een eenduidig en gewaardeerd certificaat voor ISO 14001 (milieu), EMAS (milieu), ISO 50001 (energie) en OHSAS 18001 (arbo). SCCM stelt daarvoor onder andere de 'spelregels' voor het certificeren op (zogenaamde certificatieschema's). Alle activiteiten van SCCM zijn gericht op het gebruik van managementsystemen om de prestaties van bedrijven en organisaties te verbeteren, risico's te beheersen en de relatie met klanten en overheden te versterken. Met een gecertificeerd managementsysteem leggen organisaties de basis voor duurzaam ondernemen. www.sccm.nl is het centrale informatiepunt. Naast overzichten van gecertificeerde organisaties en aangesloten certificatie-instellingen vindt u hier hulpmiddelen en tips voor het invoeren van een managementsysteem.

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

In kleine groepen hebben de deelnemers over de cases en vragen gediscussieerd. Na de discussies zijn de uitkomsten in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag de gewenste handelwijze weer. Het verslag is op 13 mei 2014 door het CCvD geaccordeerd.

Op de website van SCCM zijn alle cases die in de loop der jaren tijdens de auditordagen ISO 14001 en OHSAS 18001 zijn besproken, toegankelijk gemaakt met de gewenste antwoorden. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

Over de volgende onderwerpen is tijdens de auditordagen gesproken:

ONDERWERP	VRAAGNUMMERS
→ Gevaarlijke stoffen en PGS 15	1 t/m 10

Case gevaarlijke stoffen en PGS

1

TOELICHTING

Bedrijf: Chemisch handelsbedrijf Chemco Trading b.v.

Situatieschets

Chemco Trading b.v. is ontstaan in 1968 door een fusie tussen twee handelsbedrijven. Eind jaren zeventig is besloten om te verhuizen naar een nieuwe locatie om daar de gezamenlijke activiteiten voort te zetten. Chemco Trading richt zich primair op de handel in chemische stoffen. De afzetmarkt ligt vooral in Europa en zijn vooral de laboratoria en ziekenhuizen. Bij het bedrijf werken circa 80 mensen, waarvan 5 in de buitendienst, 25 op kantoor, 10 in laboratorium en ruim 40 op de werkvloer.

Het bedrijf bestaat uit een kantoorgedeelte waarin het administratief- en verkooppersoneel gevestigd is, een gebouw met een laboratorium en een afvulruimte met daarin een afvulmachine en losstaand een 4-tal magazijnen. Afgevuld wordt voornamelijk vanuit tankwagens in IBC's of in 200 liter vaten.

Op het terrein staan een aantal tanks waar vroeger chemische stoffen in hebben gezeten, maar daar wordt niets meer mee gedaan. Het bedrijf weet zelf niet of er in de nabije toekomst nog iets mee gedaan gaat worden.

Het bedrijf is PBZO-plichtig, dat wil zeggen dat een zogenaamd veiligheidsbeheerssysteem aanwezig moet zijn. Daarnaast beschikt het over een ISO 9001 en ISO 14001 gecertificeerd milieu- en kwaliteitsmanagementsysteem.

Chemco Trading is volgens het Activiteitenbesluit een categorie C bedrijf en heeft een vergunning welke dateert uit 1998, met daarnaast een vijftal wijzigingsvergunningen uit 2000, 2001, 2004, 2007 en 2009.

1

VRAAG 1

Chemco Trading - vergunning

U voert in januari 2014 een ISO 14001 herbeoordelingsaudit uit bij Chemco Trading. Het is de eerste keer dat u bij Chemco Trading komt, uw CI heeft dit certificaat overgenomen.

U wilt bepalen of het managementsysteem borgt dat voor de activiteiten van Chemco Trading passende vergunningen zijn. De SHEQ-manager laat de vergunningen zien en zegt dat deze actueel zijn en alle situaties afdekken.

In hoeverre gaat u controleren of dit ook klopt? Geef aan de hand van de volgende opties aan wat u gaat doen.

- 1 Dit ga ik niet specifiek controleren want ik kom het vanzelf tegen bij het overzicht van wettelijke eisen, dan zie ik wel of alles is afgedekt.
- 2 Ik blader de vergunningen door en krijg een gevoel of het klopt.
- 3 Ik neem de vergunningen vrij precies door .
- 4 Wanneer ik een loopronde doe bekijk ik tegelijkertijd of er opvallende zaken zijn en vraag daar eventueel later op door hoe dit in de vergunning staat.
- 5 Tijdens de loopronde ga ik bewust een aantal situaties en opgeslagen stoffen noteren die ik vervolgens check met de vergunningen.
- 6 Ik neem een steekproef uit de actuele stoffenlijst en/of inkoopfacturen en leg deze naast de vergunning.
- 7 Anders .....

1 GEWENSTE BENADERING

Voor elke auditor is de loopronde (optie 5) een essentieel onderdeel bij de beoordeling van de systematiek van de organisatie om te zorgen dat alle activiteiten zijn vergund. Veel auditors zullen ook vooraf een snelle blik op de vergunning werpen om daarvan een indruk te krijgen. Op basis van zaken die bij de rondgang zijn opgevallen zal de auditor tijdens de verschillende interviews, steekproefsgewijs controleren of de vergunning de activiteiten dekt. Hierbij kan een steekproef uit de actuele stoffenlijst en/of inkoopfacturen genomen worden en deze toetsen aan de vergunning.

2 VRAAG 2

Tijdens de loopronde valt uw oog op een aantal grote tanks. U vraagt waar deze voor worden gebruikt en in welke vergunning de aanwezigheid en het gebruik is geregeld. U krijgt als antwoord dat de opslag en het afvullen van chemicaliën vanuit de tanks in 2001 is vergund. In deze vergunning wordt verwezen naar de CPR 9-6. Het bedrijf geeft aan dat de tanks weliswaar nog een paar liter vloeistoffen bevatten, maar dat de activiteit al sinds 2009 stil ligt. Het bedrijf heeft de activiteiten met een MoC (Management of Change) afgesloten en geeft aan dat ze hiermee aan haar verplichtingen heeft voldaan. Tijdens de laatste BRZO-inspectie (juni 2013) heeft het bevoegd gezag de MoC's bekeken. De SHEQ-manager vindt dat het bevoegd gezag hiermee aan heeft gegeven akkoord te zijn met de beëindiging van de activiteit.

Is het onderwerp 'tanks' hiermee voor u afgedaan of is dit aanleiding voor het stellen van vervolgvragen? Welke vragen zijn dit eventueel?

Afsluiten door middel van een MoC-procedure betekent niet dat de vergunde activiteit is beëindigd. Tanks die ongereinigd, buiten gebruik zijn genomen en niet zijn afgemeld bij het bevoegd gezag, zijn officieel nog in gebruik. Daarom behoren deze in het onderhoudsysteem opgenomen te blijven. De auditor kan in dit geval vragen naar een bewijs van bijvoorbeeld de tankkeuringen.

Opgemerkt wordt dat ongereinigde tanks die niet meer gebruikt worden en niet meer onderhouden worden, een relatief groot risico vormen. Er is bijvoorbeeld gevaar door opgehoopte gassen en verhoogde kans op lekkage en (bodem)verontreiniging door verzwakking van de tanks.

Als auditor weet u dat in 2011 een nieuwe versie van de PGS 15 is gepubliceerd. Deze brengt een aantal wijzigingen met zich mee, bijvoorbeeld de verplichting voor bedrijven als Chemco Trading om een zogenaamd UPD (Uitgangspuntendocument) op te stellen in het kader van de brandbeveiliging.

Aangezien de laatste wijzigingsvergunning in 2009 is afgegeven, roept dit een aantal vragen op met betrekking tot PGS 15. Welke vragen gaat u stellen en welke antwoorden verwacht u van een ISO 14001 gecertificeerd bedrijf?

De organisatie hoeft volgens de vergunning nog niet te voldoen aan de eisen van de nieuwe PGS 15. Van toepassing is de versie van de PGS 15 waar in de vergunning naar verwezen wordt. Van een ISO 14001 gecertificeerde organisatie mag in het kader van het bijhouden van wijzigingen van wet- en regelgeving verwacht worden dat het op de hoogte is van deze nieuwe versie van de PGS 15. Ook mag verwacht worden dat is geanalyseerd wat de consequenties van de nieuwe PGS 15 zijn en welke stappen moeten worden genomen om daar aan te voldoen. Er dient een planning/plan van aanpak te zijn voor de wijze waarop op termijn wordt voldaan aan de eisen van de nieuwe versie van de PGS 15. In het geval investeringen worden gedaan, mag worden verwacht dat de eisen uit de nieuwe PGS 15 worden gevolgd.

Wat doet u met het feit dat Chemco Trading een groot aantal vergunningen heeft en deze niet geheel actueel zijn (gezien bijvoorbeeld de aanwezigheid van niet gebruikte tanks en het niet geadresseerd zijn van de laatste versie van de PGS 15)?

De verouderde vergunning van Chemco Trading is niet een zaak van de auditor, maar van het bedrijf en het bevoegd gezag. Het gegeven dat er activiteiten vergund zijn die niet meer plaats vinden kan als constatering in de rapportage van de audit worden opgenomen. Het zou verstandig zijn als de organisatie zelf het initiatief neemt om de vergunning te actualiseren. Door zelf een aanvraag in te dienen heeft de organisatie meer invloed op zowel de inhoud als de planning van de revisie. Ten aanzien van de van toepassing zijnde wettelijke eisen voor Chemco Trading mag verwacht worden dat zij wel op de hoogte zijn van de eisen uit het Activiteitenbesluit. Deze eisen vervangen voor een aantal onderwerpen de eisen uit de vergunning.

In 2001 zijn met een vergunningswijziging de vergunde hoeveelheden vastgesteld en onderverdeeld naar BRZO-categorie. U heeft een overzicht gekregen van de werkelijk vastgestelde hoeveelheden en de huidige hoeveelheden afgeleid van de stoffenlijst. Op uw vraag om een toelichting meldt het hoofd logistiek dat er 10 IBC's giftige stoffen teveel staan, maar dat deze volgende week weg zijn.

Welke vervolgvragen gaat u stellen? Welke antwoorden/bevindingen zijn reden tot het schrijven van een afwijking?

Positief is dat het bedrijf de afwijking zelf heeft gesignaleerd. Dit neemt niet weg dat er belangrijke vragen zijn:

- Hoe heeft deze situatie kunnen ontstaan?
- Hoe is de situatie aan het licht gekomen?
- Wie is verantwoordelijk voor de corrigerende maatregelen en wat is er gedaan?
- Is de afwijking gemeld bij het bevoegd gezag?

De auditor zal op basis van de antwoorden bepalen wat de oorzaak is van deze afwijkingen en of het een incident is of een vaker voorkomend probleem. Welke maatregelen zijn genomen om de afwijking op te lossen, zowel directe maatregelen als structurele maatregelen om herhaling te voorkomen.

Gezien het feit dat het hier gaat om het niet beheersen van een voor de organisatie significant milieuaspect met mogelijk grote risico's en het niet voldoen aan de vergunningseisen voor de opslag zal de auditor in ieder geval een afwijking schrijven. De zwaarte hangt af van de antwoorden op de verschillende vragen.

Uit de rapportage over de laatste BRZO-inspectie (juni 2013) komen twee overtredingen naar voren: de MOC-procedure is niet volledig en niet goed geïmplementeerd en de werkvergunningprocedure wordt niet nageleefd. Chemco Trading heeft een plan van aanpak opgesteld voor de oplossing van beide overtredingen. Dit plan van aanpak is geaccepteerd en is er op gericht dat eind januari 2014 alles is opgelost. Volgens de SHEQ-manager is een en ander nog niet opgelost maar wordt er hard aan gewerkt en verwacht hij dat de overtredingen op tijd zijn opgelost.

- 6A Vindt u dat u tijdens de ISO 14001-audit aandacht moet besteden aan de voortgang en de kwaliteit van de oplossingen of is dit een spoor dat bij de toezichthouder hoort?
- 6B Stel, u doet nader onderzoek en constateert dat door ziekte van de projectleider de voortgang uiterst beperkt is en het eigenlijk onmogelijk is om nog op tijd de afspraken na te komen. Ook is de vraag of de voorgenomen wijzigingen wel tot een echte oplossing van de overtreding gaan leiden. Welke consequenties verbindt u hieraan?

- 6A De auditor dient aandacht te besteden aan zowel de voortgang als de kwaliteit van de oplossingen. Het gaat hier in eerste instantie om de werking van corrigerende maatregelen en daarnaast om de naleving van wet- en regelgeving. Gezien de verstreken tijd, mag inmiddels verwacht worden dat de organisatie voortgang van het oplossen van de afwijkingen kan aantonen.
- 6B Gezien de risico's is de huidige situatie ongewenst. De auditor mag daarom van de organisatie verwachten dat corrigerende maatregelen tenminste volgens afspraak met het bevoegd gezag worden genomen. Het niet uitvoeren van het plan van aanpak door ziekte is voor de auditor aanleiding om verder te zoeken naar het belang dat door de organisatie aan het oplossen van afwijkingen wordt gehecht. Uiteindelijk kan de auditor besluiten om op basis van het niet voldoen aan wet- en regelgeving het certificaat tijdelijk te schorsen totdat wel wordt voldaan aan de wettelijke eisen.

Chemco Trading - technische en organisatorische lines of defense

Een bedrijf als Chemco Trading dient een groot aantal technische en organisatorische voorzieningen te treffen om aan PGS-richtlijnen te voldoen. Het bedrijf zal ook intern moeten borgen dat de technische voorzieningen in goede staat blijven en waar van toepassing tijdig worden gekeurd. Daarnaast zijn er organisatorische voorzieningen om te zorgen dat bijvoorbeeld stoffen worden geregistreerd, geëtiketteerd, juist behandeld, op de juiste plaats opgeslagen etc.

- 7A In hoeverre verwacht u dat **alle** technische en organisatorische maatregelen die nodig zijn om op geborgde wijze te voldoen aan bijvoorbeeld PGS 15, in het milieumanagementsysteem zijn gedefinieerd (bijvoorbeeld in overzicht wettelijke eisen, werkinstructies, procedures, opleidingseisen, checklists looproutes etc.)?
- 7B Vind je dat je als auditor suggesties kunt doen voor technische lines of defense die je bij een ander bedrijf hebt gezien? Wat kan wel en wat kan niet?
- 7C Hoe **frequent** en met welke **diepgang** vind je dat tijdens de auditcyclus de borging van de volgende technische en organisatorische maatregelen die uit PGS 15 volgen aan de orde moet komen bij Chemco Trading? Het gaat dan om bijvoorbeeld aanwezige hoeveelheden en plaats van opslag, werkvoorraden, bekendheid en volgen werkinstructies, incidentenregistraties, noodplan, technische staat van voorzieningen, certificatenkeuringen, brandbeveiliging, actuele stoffenlijst en MoC.

Frequentie kan zijn:

- nul of toevallig in steekproef
- in ieder geval één keer
- in ieder geval 2 keer
- elke audit

De diepgang kan zijn:

- het controleren van aanwezigheid van bijvoorbeeld procedure of registratie (aanwezig)
- inhoud procedure of middel (inhoud)
- werking door steekproef (steekproef)

- 7A De naleving van alle eisen die van toepassing zijn moet met het systeem zijn geborgd. Dat wil zeggen dat de verschillende maatregelen op de een of andere manier in het managementsysteem terug moeten komen. Op welke wijze dat gebeurt kan de organisatie zelf bepalen. Dit kan in procedures, instructies, checklists, registraties e.d.
- 7B Een auditor mag nooit dwingend voorschrijven hoe afwijkingen moeten worden opgelost. Volgens de ISO 17021 mag de auditor 'opportunities for improvement' geven. Dit suggereert dat de auditor een denkrichting voor de oplossing kan geven. Een discussiepunt is waar de grenzen liggen. De uitkomsten van de discussie zijn voorgelegd aan het CCvD. Het CCvD is het eens dat een auditor verschillende alternatieven kan geven zonder een 'beste' oplossing te suggereren en dat er kan worden verwezen naar plaatsen waar informatie te vinden/krijgen is. Deze werkwijze en de manier waarop dit vorm kan krijgen in de rapportage zal nog aan de RVA worden voorgelegd. Pas daarna is er een uitspraak te doen waar de grens ligt.
- 7C De waarnemingen uit eerdere certificatieonderzoeken bepalen de frequentie en manier waarop de verschillende onderwerpen worden geaudit. Als de borging goed geregeld is en aantoonbaar goed werkt, komt het minder frequent in audits terug. Verder heeft de hoogte van het risico invloed op de beoordelingsfrequentie.

Als indicatie voor de frequentie waarmee onderwerpen op de een of andere manier in een audit bij een bedrijf als Chemco Trading terugkomen is gezegd:

- Er zal frequent (jaarlijks of bijna jaarlijks) aandacht zijn voor aanwezige hoeveelheden en plaats van opslag, werkvoorraden, actuele stoffenlijst, incidentenregistraties, MoC.
- De bekendheid en het volgen van werkinstructies komt door de uitvoering van looproutes automatisch regelmatig terug.
- Minder frequent (twee jaarlijks/driejaarlijks) zullen onderwerpen aan bod komen zoals noodplan, certificatenkeuringen, brandbeveiliging.

Bij bedrijven waar PGS 15 aan de orde is, is de brandbeveiliging een belangrijke line of defense. Zo zullen de bedrijven bij de keuze van de plaats van de opslag ook rekening moeten houden met de brandbeveiliging die hier bij past.

8A Vind je dat een ISO 14001-auditor die komt bij bedrijven als Chemco Trading ook op de hoogte moet zijn van brandbeveiligingssystemen en hun kenmerken om zo ook te kunnen beoordelen of de organisatorische maatregelen die samenhangen met deze LOD's voldoende zijn geborgd?

8B Zou je moeten weten:

- wat de beperkingen zijn voor ADR 3, 5.1, 6.1, 8 en 9 stoffen voor deze beveiligde ruimten?
- wat bij een lichtschuimininstallatie het juiste blusmiddel van ADR 3, 5.1, 6.1, 8 en 9 stoffen is?

8A+8B De auditor moet globale kennis hebben met betrekking tot brandbeveiligingssystemen bijvoorbeeld ten aanzien van de hoofdkenmerken van de verschillende type systemen, de beperkingen van bepaalde blussystemen en de eisen ten aanzien van keuringen en testen. Uitgangspunt bij de beoordeling door de auditor is het UPD van de organisatie.

Dit betekent dat de auditor in ieder geval een UPD moet kunnen begrijpen en op basis daarvan de juiste vragen moet kunnen stellen over de consequenties van de gekozen installaties (en blusmiddelen) voor de organisatie, bijvoorbeeld of bepaalde stoffen wel/niet op bepaalde plaatsen opgeslagen kunnen zijn, lay-out en benodigde keuringen.

Bij de rondgang door het magazijn en het laboratorium kom je onder andere de volgende etiketten tegen op een groot aantal flessen. Deze flessen zijn deels nog in eigen gebruik en worden deels nog geleverd aan ziekenhuizen.

Welke vragen roept deze etikettering bij je op? Welk gevolg geef je hieraan?

Het etiket voldoet niet aan de eisen van de GHS. De auditor zal nagaan wat de oorzaak van deze afwijking is. Is de GHS bekend? Is er een plan van aanpak aanwezig om aan de eisen te voldoen. Hoeveel prioriteit wordt aan het voldoen aan de eisen gegeven? Het antwoord op deze vragen bepaalt of de auditor een major of minor afwijking zal schrijven.

Garagebedrijf Auto OostWest

Auto OostWest is een middelgrote regionale dealer voor drie automerken. Het bedrijf heeft circa 25 werknemers. Daarvan werken er 15 in de werkplaats en magazijn, 5 in de verkoop en 5 op kantoor.

De werkplaats heeft 10 bruggen en een eigen wasstraat. Met uitzondering van autoschadeherstel, worden alle voorkomende onderhoudswerkzaamheden door Auto OostWest uitgevoerd.

Auto OostWest is volgens het Activiteitenbesluit een categorie B-bedrijf. Bij OostWest is een groot aantal milieuaspecten aan de orde. Denk aan afval, energieverbruik, waterverbruik, bodemverontreiniging. Bij de uitvoering van het onderhoud worden diverse gevaarlijke stoffen gebruikt. Deze staan zowel in het magazijn als in de werkplaats. Het gaat dan om onder meer oliën, koelvloeistoffen, ruitensproeiervloeistof, spuitbussen met smeermiddelen, spuitbussen met anticorrosiemiddelen, brandstoffen etc. Een deel van de stoffen is in kleine verpakkingen beschikbaar en een deel is in vaten waaruit steeds kleinere hoeveelheden worden getapt.

Hoe **frequent** en met welke **diepgang** vind je dat tijdens de auditcyclus de borging van de volgende technische en organisatorische maatregelen die uit PGS 15 volgen aan de orde moet komen bij Auto OostWest? Het gaat dan om bijvoorbeeld aanwezige hoeveelheden en plaats van opslag, werkvoorraden, bekendheid en volgen van werkinstructies, incidentenregistraties, noodplan, technische staat van voorzieningen, certificatenkeuringen, brandbeveiliging en MoC.

Frequentie kan zijn:

- nul of toevallig in steekproef
- in ieder geval één keer
- in ieder geval 2 keer
- elke audit

De diepgang kan zijn:

- controleren van aanwezigheid van bijvoorbeeld procedure of registratie (aanwezig)
- inhoud procedure of middel (inhoud)
- werking door steekproef (steekproef)

Net als bij vraag 7 bepalen de waarnemingen uit eerdere certificatieonderzoeken de frequentie en manier waarop de verschillende onderwerpen worden geaudit. Als de borging goed geregeld is en aantoonbaar goed werkt, komt het minder frequent in audits terug. Verder heeft de hoogte van het risico invloed op de beoordelingsfrequentie. Omdat de activiteiten van deze organisatie een lager risico hebben dan bij Chemco Trading, zal de frequentie waarmee de onderwerpen beoordeeld worden, wat lager liggen of het aantal steekproeven kleiner. Jaarlijks zullen in ieder geval incidentenregistraties aan de orde komen.

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en OHSAS 18001.
Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante
milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van
gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, mei 2014